

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15018148	CPI de Atios	Valdoviño	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Xeografía e historia	1º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	20
4.2. Materiais e recursos didácticos	20
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	21
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	21
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	24
6. Medidas de atención á diversidade	25
7.1. Concreción dos elementos transversais	26
7.2. Actividades complementarias	27
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	28
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	29
9. Outros apartados	29

1. Introducción

A presente PD está enmarcada no Decreto 156/2022, do 15 de setembro (DOG do 26/09/2022), polo que se establece a ordenación e o currículo da Ed. Secundaria na Comunidade Autónoma de Galicia e o seu obxectivo é desenvolver, e adaptar á realidade do noso centro, os preceptos neste recollido.

O CPI de Atios atópase no lugar de Atios, na parroquia de Valdoviño, no concello de do mesmo nome.

O Concello de Valdoviño ten 6.594 habitantes, repartidos entre 8 parroquias, e todas elas nutren de alumnado ó noso centro.

É un concello de diversidade natural e patrimonial, centrando a súa economía no sector terciario, xa que é receptor dunha importante cantidade de turismo, e cunha achega relevante do sector primario. Deste xeito, utilizarase o entorno próximo ao máximo, para poder entender distintos aspectos da materia.

No presente curso 2023 - 24, o número de alumnas/os de ESO en 1º da ESO, é de 53 alumnos/as.

O primeiro curso da ESO iníciase coa introdución do alumnado nas metodoloxías da Xeografía e a Historia. Analízanse o clima, o cambio climático e a biodiversidade desde unha perspectiva integradora e holística, ligando a súa visión académica co enfoque ecolóxico e ambiental que desembocou na persecución dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible e ao desenvolvemento da conciencia ambiental.

O período histórico analizado neste curso abarca desde a orixe do ser humano ao fin da Antigüidade Tardía. O estudo de tan amplo e complexo espazo de tempo supón un inmenso reto docente, non só pola cantidade de contidos e destrezas referidos senón tamén pola conexión dos temas abordados coa realidade actual do alumnado. Por tanto contidos, habilidades e actividades a desenvolver, deberemos conectalos, mediante as estratexias docentes de ensino, co presente do alumnado en especial no que concirne ao compromiso cívico, a igualdade e a perspectiva de xénero. Á vez, achegarémonos a defensa e a conservación do patrimonio histórico e cultural, tan rico nesta longa etapa tanto en España, como en Galicia en particular. Por iso será fundamental abordar os contidos relacionados coa arte e o Patrimonio con especial énfase.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Buscar, seleccionar, tratar e organizar información sobre temas relevantes do presente e do pasado, usando criticamente fontes históricas e xeográficas, para adquirir coñecementos, elaborar e expresar contidos en varios formatos.	2-3		4	1-2		1		
OBX2 - Indagar, argumentar e elaborar produtos propios sobre problemas xeográficos, históricos e sociais que resulten relevantes na actualidade, desde o local ao global, para desenvolver un pensamento crítico, respectuoso coas diferenzas, que contribúa á construción da propia identidade e a enriquecer o acervo común.	1-2			2		1-3	3	3
OBX3 - Coñecer os principais desafíos aos que se enfrontaron distintas sociedades ao longo do tempo, identificando as causas e consecuencias dos cambios producidos e os problemas aos que se enfrontan na actualidade, mediante o desenvolvemento de proxectos de investigación e o uso de fontes fiables, para realizar propostas que contribúan ao desenvolvemento sustentable.			3-4-5		3	3-4	1	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Identificar e analizar os elementos da paisaxe e a súa articulación en sistemas complexos naturais, rurais e urbanos, así como a súa evolución no tempo, interpretando as causas das transformacións e valorando o grao de equilibrio existente nos distintos ecosistemas, para promover a súa conservación, mellora e uso sustentable.					2	1-2-3-4	1	
OBX5 - Analizar de forma crítica formulacións históricas e xeográficas explicando a construción dos sistemas democráticos e os principios constitucionais que rexen a vida en comunidade, así como asumindo os deberes e dereitos propios do noso marco de convivencia, para promover a participación cidadá e a cohesión social.	5					1-2		1
OBX6 - Comprender os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a realidade multicultural na que vivimos, coñecendo e difundindo a historia e a cultura das minorías étnicas presentes no noso país, e valorando a achega dos movementos en defensa da igualdade e a inclusión, para reducir estereotipos, evitar calquera tipo de discriminación e violencia, e recoñecer a riqueza da diversidade.	5				3	1-2-3		1
OBX7 - Identificar os fundamentos que sosteñen as diversas identidades propias e as alleas, a través do coñecemento e posta en valor do patrimonio material e inmaterial que compartimos para conservalo e respectar os sentimentos de pertenza, así como para favorecer procesos que contribúan á cohesión e solidariedade territorial no tocante aos valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.		3			1	1-2-3		1
OBX8 - Tomar conciencia do papel dos ciclos demográficos, o ciclo vital, as formas de vida e as relacións interxeracionais e de dependencia na sociedade actual e a súa evolución ao longo do tempo, analizándoas de forma crítica, para promover alternativas saudables, sustentables, enriquecedoras e respectuosas coa dignidade humana e o compromiso coa sociedade e a contorna.			5	4	2-5	1-2-3		
OBX9 - Coñecer e valorar a importancia da seguridade integral cidadá na cultura de convivencia nacional e internacional, recoñecendo a contribución do Estado, as súas institucións e outras entidades sociais á cidadanía global, á paz, á cooperación internacional e ao desenvolvemento sustentable, para promover a consecución dun mundo máis seguro, solidario, sustentable e xusto.	2					1-2-3-4	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	CIDADANÍA DO SÉCULO XXI	Unidade transversal relacionada coas habilidades e destrezas imprescindibles para a xuventude, como o respecto, conciencia ambiental, igualdade de xénero, etc.	14	15	X	X	X
2	O PLANETA TERRA E A SÚA REPRESENTACIÓN	Unidade centrada no coñecemento do planeta Terra e nos métodos de representación	8	8	X		
3	CLIMAS E CAMBIO CLIMÁTICO	Unidade centrada na explicación dos climas da Terra e para concienciar sobre o proceso de cambio climático actual	10	10	X		
4	A PAISAXE E O MEDIO NATURAL	Unidade dedicada á biodiversidade do planeta e á influencia da acción humana na súa transformación	10	11	X		
5	A METODOLOXÍA HISTÓRICA	Unidade centrada na ensinanza das principais técnicas de investigación histórica e na construción do coñecemento nas Ciencias Sociais	9	9		X	X
6	AS SOCIEDADES PREHISTÓRICAS	Unidade centrada na explicación da orixe do ser humano, da súa liña evolutiva, da cultura e das primeiras sociedades sedentarias	9	10		X	
7	AS PRIMEIRAS CIVILIZACIÓNS	Unidade dedicada ás primeiras civilizacións, á súa orixe e características sociais, económicas, políticas e culturais	9	10		X	
8	A ANTIGA GRECIA.	Unidade centrada nas orixes da cultura grega e no seu desenvolvemento e influencia na Civilización Occidental	9	10		X	
9	A ANTIGA ROMA.	Unidade centrada nas orixes da cultura romana e no seu desenvolvemento e influencia na Civilización Occidental	9	10			X
10	PREHISTORIA E ANTIGÜIDADE NA PENÍNSULA IBÉRICA.	Unidade centrada na Prehistoria e Antigüidade na Península Ibérica, desde a aparición do ser humano ata a caída do Imperio Romano e transición cara a Época Medieval	13	12			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	CIDADANÍA DO SÉCULO XXI	15

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.	PE	70
CA1.3 - Incorporar e utilizar adecuadamente termos, conceptos e acontecementos relacionados coa xeografía, a historia e outras disciplinas das ciencias sociais, a través de intervencións orais, textos escritos e outros produtos, mostrando formulacións orixinais e propostas creativas.	Empregar axeitadamente algúns conceptos relacionados coa Xeografía, a Historia e outras disciplinas das Ciencias Sociais.		
CA1.4 - Adquirir e construír coñecemento relevante do mundo actual e da historia, a través de procesos indutivos, da investigación e do traballo por proxectos, retos ou problemas, mediante a elaboración de produtos que reflectan a comprensión dos fenómenos e problemas abordados.	Construír coñecemento do mundo actual e da Historia a través de traballo por proxectos.		
CA1.5 - Identificar os principais problemas, retos e desafíos aos que se enfrontou a humanidade ao longo da historia, os cambios producidos, as súas causas e consecuencias, así como os que, na actualidade, debemos formular e resolver arredor dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Identificar os principais problemas aos que se enfrontou a humanidade ao longo da Historia, as súas causas e consecuencias.		
CA1.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, solidario e sostible, a través da análise dalgún conflito do presente e o recoñecemento das institucións do Estado.		
CA3.1 - Identificar, valorar e mostrar interese polos principais problemas que lle afectan á sociedade, adoptando unha posición crítica e proactiva cara a eles.	Amosar interese polos principais problemas da sociedade.	TI	30

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Elaborar xuízos argumentados, respectando as opinións dos demais e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global, a través da elaboración de xuízos propios, críticos e argumentados, e o respecto ás opinións dos demais.	Elaborar xuízos propios e críticos, respectando as opinións dos demais, sobre algún dos retos e conflito do mundo actual.		
CA3.3 - Argumentar a necesidade de accións de defensa, protección, conservación e mellora da contorna natural, rural e urbano a través de propostas e iniciativas que reflectan compromisos e condutas en favor da sustentabilidade e da repartición xusta e solidaria dos recursos.	Realizar propostas e iniciativa pola defensa e conservación do entorno natural.		
CA3.4 - Mostrar actitudes pacíficas e respectuosas e asumir as normas como marco necesario para a convivencia, demostrando capacidade crítica e identificando e respondendo de maneira asertiva ante as situacións de inxustiza e desigualdade.	Amosar actitudes pacíficas e respectuosas cara as normas de convivencia.		
CA3.5 - Valorar a diversidade social e cultural, argumentando e intervindo en favor da inclusión, así como rexeitando e actuando en contra de calquera actitude ou comportamento discriminatorio baseado en estereotipos.	Valorar a diversidade social e cultural, rexeitando a discriminación.		
CA3.6 - Argumentar e intervir sobre a igualdade real de homes e mulleres actuando en contra de calquera actitude e comportamento discriminatorio por razón de xénero.	Amosar comportamentos encamiñados á consecución da igualdade real de homes e mulleres.		
CA3.7 - Valorar, protexer e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural como fundamento da identidade colectiva local, autonómica, nacional, europea e universal, considerándoo un ben para o gozo recreativo e cultural e un recurso para o desenvolvemento dos pobos.	Amosar actitudes relacionadas con valorar e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural.		
CA3.8 - Relacionar os cambios nos estilos de vida tradicional e contrastalos cos que son saudables e sustentables na contorna, a través de comportamentos respectuosos coa propia saúde, coa dos demais e cos outros seres vivos, tomando conciencia da importancia de promover o propio desenvolvemento persoal.	Amosar comportamentos respectuosos coa saúde, a dos demais e dos outros seres vivos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Tecnoloxías da información. Manexo e utilización de dispositivos, aplicacións informáticas e plataformas dixitais. Procura, tratamento da información e elaboración de coñecemento. Uso seguro das redes de comunicación. Lectura crítica de información. - Sociedade do coñecemento. Introducción aos obxectivos e estratexias das Ciencias Sociais e ao uso dos seus procedementos, termos e conceptos. Uso de plataformas dixitais. - Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. A visión dos dilemas do mundo actual, punto de partida para o pensamento crítico e o desenvolvemento de xuízos propios. - Alteridade: respecto e aceptación «do outro». Comportamentos non discriminatorios e contrarios a calquera actitude diferenciadora e segregadora.

Contidos

- Igualdade de xénero. Manifestacións e condutas non sexistas.
- Conservación e defensa do patrimonio histórico, artístico e cultural.
- Conciencia ambiental. Respecto, protección e coidado dos seres vivos e do planeta.
- Seguridade viaria e mobilidade segura, saudable e sustentable. O espazo público.

UD	Título da UD	Duración
2	O PLANETA TERRA E A SÚA REPRESENTACIÓN	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Representar adecuadamente información xeográfica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Representar axeitadamente información xeográfica a través de representación gráfica ou cartográfica.	PE	70
CA1.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.	TI	30
CA1.3 - Incorporar e utilizar adecuadamente termos, conceptos e acontecementos relacionados coa xeografía, a historia e outras disciplinas das ciencias sociais, a través de intervencións orais, textos escritos e outros produtos, mostrando formulacións orixinais e propostas creativas.	Empregar axeitadamente algúns conceptos relacionados coa Xeografía, a Historia e outras disciplinas das Ciencias Sociais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Localización espacial: representación do espazo, orientación e escalas. Utilización de recursos dixitais e interpretación e elaboración de mapas, esquemas, imaxes e representacións gráficas. Tecnoloxías da información xeográfica (TIX).

UD	Título da UD	Duración
3	CLIMAS E CAMBIO CLIMÁTICO	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Incorporar e utilizar adecuadamente termos, conceptos e acontecementos relacionados coa xeografía, a historia e outras disciplinas das ciencias sociais, a través de intervencións orais, textos escritos e outros produtos, mostrando formulacións orixinais e propostas creativas.	Empregar axeitadamente algúns conceptos relacionados coa Xeografía, a Historia e outras disciplinas das Ciencias Sociais.	PE	70
CA1.6 - Representar adecuadamente información xeográfica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Representar axeitadamente información xeográfica a través de representación gráfica ou cartográfica.		
CA1.7 - Interpretar a contorna desde unha perspectiva sistémica e integradora, a través do concepto de paisaxe, identificando os seus principais elementos e as interrelacións existentes.	Identificar os principais elementos da paisaxe.		
CA1.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.	TI	30
CA1.2 - Identificar, valorar e mostrar interese polos principais problemas que lle afectan á sociedade, adoptando unha posición crítica e proactiva cara a eles.	Amosar interese polos principais problemas que lle afectan á sociedade.		
CA1.5 - Identificar os principais problemas, retos e desafíos aos que se enfrontou a humanidade ao longo da historia, os cambios producidos, as súas causas e consecuencias, así como os que, na actualidade, debemos formular e resolver arredor dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Identificar os principais problemas aos que se enfrontou a humanidade ao longo da Historia, as súas causas e consecuencias.		
CA3.2 - Elaborar xuízos argumentados, respectando as opinións dos demais e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global, a través da elaboración de xuízos propios, críticos e argumentados, e o respecto ás opinións dos demais.	Elaborar xuízos propios e críticos, respectando as opinións dos demais, sobre algún dos retos e conflito do mundo actual.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<p>- Emerxencia climática: elementos e factores que condicionan o clima e o impacto das actividades humanas. Métodos de recollida de datos meteorolóxicos e interpretación de gráficos. Riscos e catástrofes climáticas no presente, no pasado e no futuro. Vulnerabilidade, prevención e resiliencia da poboación ante as catástrofes naturais e os efectos do cambio climático.</p> <p>- Conciencia ambiental. Respeto, protección e coidado dos seres vivos e do planeta.</p>

UD	Título da UD	Duración
4	A PAISAXE E O MEDIO NATURAL	11

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Incorporar e utilizar adecuadamente termos, conceptos e acontecementos relacionados coa xeografía, a historia e outras disciplinas das ciencias sociais, a través de intervencións orais, textos escritos e outros produtos, mostrando formulacións orixinais e propostas creativas.	Empregar axeitadamente algúns conceptos relacionados coa Xeografía, a Historia e outras disciplinas das Ciencias Sociais.	PE	70
CA1.6 - Representar adecuadamente información xeográfica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Representar axeitadamente información xeográfica a través de representación gráfica ou cartográfica.		
CA1.7 - Interpretar a contorna desde unha perspectiva sistémica e integradora, a través do concepto de paisaxe, identificando os seus principais elementos e as interrelacións existentes.	Identificar os principais elementos da paisaxe.		
CA1.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.	TI	30
CA1.2 - Identificar, valorar e mostrar interese polos principais problemas que lle afectan á sociedade, adoptando unha posición crítica e proactiva cara a eles.	Adoptar unha posición crítica ante os problemas da sociedade.		
CA3.2 - Elaborar xuízos argumentados, respectando as opinións dos demais e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global, a través da elaboración de xuízos propios, críticos e argumentados, e o respecto ás opinións dos demais.	Elaborar xuízos propios e críticos, respectando as opinións dos demais, sobre algún dos retos e conflito do mundo actual.		
CA3.3 - Argumentar a necesidade de accións de defensa, protección, conservación e mellora da contorna natural, rural e urbano a través de propostas e iniciativas que reflectan compromisos e condutas en favor da sustentabilidade e da repartición xusta e solidaria dos recursos.	Realizar propostas e iniciativa pola defensa e conservación do entorno natural.		
CA3.8 - Relacionar os cambios nos estilos de vida tradicional e contrastalos cos que son saudables e sustentables na contorna, a través de comportamentos respectuosos coa propia saúde, coa dos demais e cos outros seres vivos, tomando conciencia da importancia de promover o propio desenvolvemento persoal.	Amosar comportamentos respectuosos coa saúde, a dos demais e dos outros seres vivos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Biodiversidade. Dinámicas e ameazas dos ecosistemas planetarios. Formas e procesos de modificación da superficie terrestre. A influencia humana na alteración dos ecosistemas no pasado e na actualidade. Conservación e mellora da contorna local e global. Riqueza e valor patrimonial de España e Galicia. - Conciencia ambiental. Respecto, protección e coidado dos seres vivos e do planeta. - Seguridade viaria e mobilidade segura, saudable e sustentable. O espazo público.

UD	Título da UD	Duración
5	A METODOLOXÍA HISTÓRICA	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Incorporar e utilizar adecuadamente termos, conceptos e acontecementos relacionados coa xeografía, a historia e outras disciplinas das ciencias sociais, a través de intervencións orais, textos escritos e outros produtos, mostrando formulacións orixinais e propostas creativas.	Empregar axeitadamente algúns conceptos relacionados coa Xeografía, a Historia e outras disciplinas das Ciencias Sociais.	PE	70
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Analizar de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.		
CA2.5 - Representar adecuadamente información histórica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Representar axeitadamente información histórica en diferentes formas de representación.		
CA1.4 - Adquirir e construír coñecemento relevante do mundo actual e da historia, a través de procesos indutivos, da investigación e do traballo por proxectos, retos ou problemas, mediante a elaboración de produtos que reflectan a comprensión dos fenómenos e problemas abordados.	Construír coñecemento do mundo actual e da Historia a través de traballo por proxectos.	TI	30
CA2.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.		
CA2.3 - Argumentar de forma crítica sobre problemas de actualidade a través de coñecementos históricos, contrastando e valorando fontes diversas.	Amosar actitude crítica sobre problemas de actualidade.		
CA3.7 - Valorar, protexer e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural como fundamento da identidade colectiva local, autonómica, nacional, europea e universal, considerándoo un ben para o gozo recreativo e cultural e un recurso para o desenvolvemento dos pobos.	Amosar actitudes relacionadas con valorar e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Sociedade do coñecemento. Introducción aos obxectivos e estratexias das Ciencias Sociais e ao uso dos seus procedementos, termos e conceptos. Uso de plataformas dixitais.
- Métodos básicos de investigación para a construción do coñecemento da Xeografía e a Historia. Metodoloxías do pensamento xeográfico e do pensamento histórico.
- As fontes históricas e arqueolóxicas como base para a construción do coñecemento histórico. Obxectos e artefactos como fonte para a historia e o legado material. O significado dos arquivos, bibliotecas e museos e do legado histórico e cultural como patrimonio colectivo.
- Conservación e defensa do patrimonio histórico, artístico e cultural.

UD	Título da UD	Duración
6	AS SOCIEDADES PREHISTÓRICAS	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Incorporar e utilizar adecuadamente termos, conceptos e acontecementos relacionados coa xeografía, a historia e outras disciplinas das ciencias sociais, a través de intervencións orais, textos escritos e outros produtos, mostrando formulacións orixinais e propostas creativas.	Empregar axeitadamente algúns conceptos relacionados coa Xeografía, a Historia e outras disciplinas das Ciencias Sociais.	PE	70
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Contrastar acontecementos da Prehistoria a través da análise de fontes primarias e secundarias.		
CA2.5 - Representar adecuadamente información histórica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Representar axeitadamente información histórica en diferentes formas de representación.		
CA1.5 - Identificar os principais problemas, retos e desafíos aos que se enfrontou a humanidade ao longo da historia, os cambios producidos, as súas causas e consecuencias, así como os que, na actualidade, debemos formular e resolver arredor dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Identificar os principais problemas aos que se enfrontou a humanidade ao longo da Historia, as súas causas e consecuencias.	TI	30
CA2.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.		
CA2.6 - Identificar, interpretar e analizar os mecanismos que regularon a convivencia e a vida en común ao longo da historia, desde a orixe da sociedade ás distintas civilizacións que se foron sucedendo, sinalando os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa que se foron xestando.	Sinalar os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa de distintas civilizacións.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Argumentar e intervir sobre a igualdade real de homes e mulleres actuando en contra de calquera actitude e comportamento discriminatorio por razón de xénero.	Amosar comportamentos encamiñados á consecución da igualdade real de homes e mulleres.		
CA3.7 - Valorar, protexer e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural como fundamento da identidade colectiva local, autonómica, nacional, europea e universal, considerándoo un ben para o gozo recreativo e cultural e un recurso para o desenvolvemento dos pobos.	Amosar actitudes relacionadas con valorar e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Sociedade do coñecemento. Introducción aos obxectivos e estratexias das Ciencias Sociais e ao uso dos seus procedementos, termos e conceptos. Uso de plataformas dixitais. - Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. A visión dos dilemas do mundo actual, punto de partida para o pensamento crítico e o desenvolvemento de xuízos propios. - Análise interdisciplinar da orixe do ser humano e do nacemento da sociedade. Grandes migracións humanas e o nacemento das primeiras culturas. - Complexidade social e nacemento da autoridade. Desigualdade social e disputa polo poder na Prehistoria e a Antigüidade. O caso galego desde a sociedade castrexa ao reino suevo. - As persoas invisibilizadas da historia: mulleres, escravos e estranxeiros. Marxinación, segregación, control e submisión na historia da humanidade. Personaxes femininos na historia. A resistencia á opresión. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita pola supervivencia e o status social na Prehistoria e na Antigüidade. - Significado e función das expresións artísticas e culturais nas distintas civilizacións. Diversidade e riqueza cultural. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial. - Igualdade de xénero. Manifestacións e condutas non sexistas. - Conservación e defensa do patrimonio histórico, artístico e cultural.

UD	Título da UD	Duración
7	AS PRIMEIRAS CIVILIZACIÓNS	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Representar adecuadamente información histórica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Representar axeitadamente información histórica en diferentes formas de representación.	PE	70

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Identificar, interpretar e analizar os mecanismos que regularon a convivencia e a vida en común ao longo da historia, desde a orixe da sociedade ás distintas civilizacións que se foron sucedendo, sinalando os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa que se foron xestando.	Sinalar os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa de distintas civilizacións.		
CA2.7 - Situar o nacemento e desenvolvemento de distintas civilizacións e situalas no espazo e no tempo, integrando os elementos históricos, culturais, institucionais e relixiosos que as conformaron, explicando a realidade multicultural xerada ao longo do tempo e identificando as súas achegas máis relevantes á cultura universal.	Situar o nacemento de distintas civilizacións no espazo e no tempo, integrando algún elemento histórico, cultural ou relixioso.		
CA2.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.		
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Contrastar acontecementos da Prehistoria a través da análise de fontes primarias e secundarias.		
CA2.8 - Relacionar as culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da historia antiga, coas diversas identidades colectivas que se foron construindo ata a actualidade, reflexionando sobre os múltiples significados que adoptan e as achegas de cada unha delas á cultura humana universal.	Relacionar elementos das culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da Historia Antiga coas diversas identidades colectivas que se foron construindo.	TI	30
CA3.6 - Argumentar e intervir sobre a igualdade real de homes e mulleres actuando en contra de calquera actitude e comportamento discriminatorio por razón de xénero.	Amosar comportamentos encamiñados á consecución da igualdade real de homes e mulleres.		
CA3.7 - Valorar, protexer e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural como fundamento da identidade colectiva local, autonómica, nacional, europea e universal, considerándoo un ben para o gozo recreativo e cultural e un recurso para o desenvolvemento dos pobos.	Amosar actitudes relacionadas con valorar e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Condicionantes xeográficos e interpretacións históricas do xurdimento das civilizacións. As grandes rutas comerciais e as estratexias polo control dos recursos: talasocracias e imperios, conquista e colonización. - Violencia e conflitos armados. O crecemento dos exércitos e a evolución do armamento desde os hoplitas. Os civís durante as guerras. - Complexidade social e nacemento da autoridade. Desigualdade social e disputa polo poder na Prehistoria e a Antigüidade. O caso galego desde a sociedade castrexa ao reino suevo. - As persoas invisibilizadas da historia: mulleres, escravos e estranxeiros. Marxinación, segregación, control e submisión na historia da humanidade. Personaxes femininos na historia. A resistencia á opresión.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A organización política do ser humano e as formulacións estatais no mundo antigo: democracias, repúblicas, imperios e reinos. Evolución da teoría do poder. - O papel da relixión na organización social, a lexitimización do poder e a formación de identidades: politeísmo, monoteísmo e o xurdimento das grandes relixións. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita pola supervivencia e o status social na Prehistoria e na Antigüidade. - Significado e función das expresións artísticas e culturais nas distintas civilizacións. Diversidade e riqueza cultural. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial. - Igualdade de xénero. Manifestacións e condutas non sexistas. - Conservación e defensa do patrimonio histórico, artístico e cultural.

UD	Título da UD	Duración
8	A ANTIGA GRECIA.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Identificar e interpretar a conexión de España e Galicia cos grandes procesos históricos da época antiga, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia.	Identificar a conexión de España e Galicia con algúns procesos históricos da época antiga, sinalando algunha achega dos seus habitantes ao longo da Historia.	PE	70
CA2.5 - Representar adecuadamente información histórica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Representar axeitadamente información histórica en diferentes formas de representación.		
CA2.8 - Relacionar as culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da historia antiga, coas diversas identidades colectivas que se foron construindo ata a actualidade, reflexionando sobre os múltiples significados que adoptan e as achegas de cada unha delas á cultura humana universal.	Relacionar elementos das culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da Historia Antiga coas diversas identidades colectivas que se foron construindo.		
CA2.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.	TI	30
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Contrastar acontecementos da Prehistoria a través da análise de fontes primarias e secundarias.		
CA2.3 - Argumentar de forma crítica sobre problemas de actualidade a través de coñecementos históricos, contrastando e valorando fontes diversas.	Amosar actitude crítica sobre problemas de actualidade.		

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Valorar a diversidade social e cultural, argumentando e intervindo en favor da inclusión, así como rexeitando e actuando en contra de calquera actitude ou comportamento discriminatorio baseado en estereotipos.	Valorar a diversidade social e cultural, rexeitando a discriminación.		
CA3.6 - Argumentar e intervir sobre a igualdade real de homes e mulleres actuando en contra de calquera actitude e comportamento discriminatorio por razón de xénero.	Amosar comportamentos encamiñados á consecución da igualdade real de homes e mulleres.		
CA3.7 - Valorar, protexer e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural como fundamento da identidade colectiva local, autonómica, nacional, europea e universal, considerándoo un ben para o gozo recreativo e cultural e un recurso para o desenvolvemento dos pobos.	Amosar actitudes relacionadas con valorar e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Condicionantes xeográficos e interpretacións históricas do xurdimento das civilizacións. As grandes rutas comerciais e as estratexias polo control dos recursos: talasocracias e imperios, conquista e colonización. - Violencia e conflitos armados. O crecemento dos exércitos e a evolución do armamento desde os hoplitas. Os civís durante as guerras. - As persoas invisibilizadas da historia: mulleres, escravos e estranxeiros. Marxinación, segregación, control e submisión na historia da humanidade. Personaxes femininos na historia. A resistencia á opresión. - A organización política do ser humano e as formulacións estatais no mundo antigo: democracias, repúblicas, imperios e reinos. Evolución da teoría do poder. - As raíces clásicas da cultura occidental. A construción das identidades culturais, da idea de Europa, e do eurocentrismo, a través do pensamento e da arte. A influencia das civilizacións xudía e islámica na cultura europea. - O papel da relixión na organización social, a lexitimización do poder e a formación de identidades: politeísmo, monoteísmo e o xurdimento das grandes relixións. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita pola supervivencia e o status social na Prehistoria e na Antigüidade. - Interpretación do territorio e da paisaxe. A cidade e o mundo rural ao longo da historia: polis, urbes, cidades, vilas e aldeas. A pegada humana e a protección do patrimonio ambiental, histórico, artístico e cultural. - Significado e función das expresións artísticas e culturais nas distintas civilizacións. Diversidade e riqueza cultural. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial. - Alteridade: respecto e aceptación «do outro». Comportamentos non discriminatorios e contrarios a calquera actitude diferenciadora e segregadora. - Igualdade de xénero. Manifestacións e condutas non sexistas. - Conservación e defensa do patrimonio histórico, artístico e cultural.

UD	Título da UD	Duración
9	A ANTIGA ROMA.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Identificar e interpretar a conexión de España e Galicia cos grandes procesos históricos da época antiga, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia.	Identificar a conexión de España e Galicia con algúns procesos históricos da época antiga, sinalando algunha achega dos seus habitantes ao longo da Historia.	PE	70
CA2.5 - Representar adecuadamente información histórica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Representar axeitadamente información histórica en diferentes formas de representación.		
CA2.8 - Relacionar as culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da historia antiga, coas diversas identidades colectivas que se foron construindo ata a actualidade, reflexionando sobre os múltiples significados que adoptan e as achegas de cada unha delas á cultura humana universal.	Relacionar elementos das culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da Historia Antiga coas diversas identidades colectivas que se foron construindo.		
CA2.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.	TI	30
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Contrastar acontecementos da Prehistoria a través da análise de fontes primarias e secundarias.		
CA2.3 - Argumentar de forma crítica sobre problemas de actualidade a través de coñecementos históricos, contrastando e valorando fontes diversas.	Amosar actitude crítica sobre problemas de actualidade.		
CA3.5 - Valorar a diversidade social e cultural, argumentando e intervindo en favor da inclusión, así como rexeitando e actuando en contra de calquera actitude ou comportamento discriminatorio baseado en estereotipos.	Valorar a diversidade social e cultural, rexeitando a discriminación.		
CA3.6 - Argumentar e intervir sobre a igualdade real de homes e mulleres actuando en contra de calquera actitude e comportamento discriminatorio por razón de xénero.	Amosar comportamentos encamiñados á consecución da igualdade real de homes e mulleres.		
CA3.7 - Valorar, protexer e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural como fundamento da identidade colectiva local, autonómica, nacional, europea e universal, considerándoo un ben para o gozo recreativo e cultural e un recurso para o desenvolvemento dos pobos.	Amosar actitudes relacionadas con valorar e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Condicionantes xeográficos e interpretacións históricas do xurdimento das civilizacións. As grandes rutas comerciais e as estratexias polo control dos recursos: talasocracias e imperios, conquista e colonización. - Violencia e conflitos armados. O crecemento dos exércitos e a evolución do armamento desde os hoplitas. Os civís durante as guerras. - As persoas invisibilizadas da historia: mulleres, escravos e estranxeiros. Marxinación, segregación, control e

Contidos

- submisión na historia da humanidade. Personaxes femininos na historia. A resistencia á opresión.
- A organización política do ser humano e as formulacións estatais no mundo antigo: democracias, repúblicas, imperios e reinos. Evolución da teoría do poder.
- As raíces clásicas da cultura occidental. A construción das identidades culturais, da idea de Europa, e do eurocentrismo, a través do pensamento e da arte. A influencia das civilizacións xudía e islámica na cultura europea.
- O papel da relixión na organización social, a lexitimización do poder e a formación de identidades: politeísmo, monoteísmo e o xurdimento das grandes relixións.
- A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita pola supervivencia e o status social na Prehistoria e na Antigüidade.
- Interpretación do territorio e da paisaxe. A cidade e o mundo rural ao longo da historia: polis, urbes, cidades, vilas e aldeas. A pegada humana e a protección do patrimonio ambiental, histórico, artístico e cultural.
- Significado e función das expresións artísticas e culturais nas distintas civilizacións. Diversidade e riqueza cultural. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial.
- Alteridade: respecto e aceptación «do outro». Comportamentos non discriminatorios e contrarios a calquera actitude diferenciadora e segregadora.
- Igualdade de xénero. Manifestacións e condutas non sexistas.
- Conservación e defensa do patrimonio histórico, artístico e cultural.

UD	Título da UD	Duración
10	PREHISTORIA E ANTIGÜIDADE NA PENÍNSULA IBÉRICA.	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Identificar e interpretar a conexión de España e Galicia cos grandes procesos históricos da época antiga, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia.	Identificar a conexión de España e Galicia con algúns procesos históricos da época antiga, sinalando algunha achega dos seus habitantes ao longo da Historia.	PE	70
CA2.5 - Representar adecuadamente información histórica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Representar axeitadamente información histórica en diferentes formas de representación.		
CA2.7 - Situar o nacemento e desenvolvemento de distintas civilizacións e situalas no espazo e no tempo, integrando os elementos históricos, culturais, institucionais e relixiosos que as conformaron, explicando a realidade multicultural xerada ao longo do tempo e identificando as súas achegas máis relevantes á cultura universal.	Situar o nacemento de distintas civilizacións no espazo e no tempo, integrando algún elemento histórico, cultural ou relixioso.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Ser capaz de realizar buscas de información e reflectir os resultados nun esquema.		
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Contrastar acontecementos da Prehistoria a través da análise de fontes primarias e secundarias.		
CA2.3 - Argumentar de forma crítica sobre problemas de actualidade a través de coñecementos históricos, contrastando e valorando fontes diversas.	Amosar actitude crítica sobre problemas de actualidade.		
CA2.6 - Identificar, interpretar e analizar os mecanismos que regularon a convivencia e a vida en común ao longo da historia, desde a orixe da sociedade ás distintas civilizacións que se foron sucedendo, sinalando os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa que se foron xestando.	Identificar os mecanismos que regularon a convivencia ao longo da Historia.		
CA2.8 - Relacionar as culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da historia antiga, coas diversas identidades colectivas que se foron construindo ata a actualidade, reflexionando sobre os múltiples significados que adoptan e as achegas de cada unha delas á cultura humana universal.	Relacionar elementos das culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da Historia Antiga coas diversas identidades colectivas que se foron construindo.	TI	30
CA3.6 - Argumentar e intervir sobre a igualdade real de homes e mulleres actuando en contra de calquera actitude e comportamento discriminatorio por razón de xénero.	Amosar comportamentos encamiñados á consecución da igualdade real de homes e mulleres.		
CA3.7 - Valorar, protexer e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural como fundamento da identidade colectiva local, autonómica, nacional, europea e universal, considerándoo un ben para o gozo recreativo e cultural e un recurso para o desenvolvemento dos pobos.	Amosar actitudes relacionadas con valorar e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural.		
CA3.8 - Relacionar os cambios nos estilos de vida tradicional e contrastalos cos que son saudables e sustentables na contorna, a través de comportamentos respectuosos coa propia saúde, coa dos demais e cos outros seres vivos, tomando conciencia da importancia de promover o propio desenvolvemento persoal.	Amosar comportamentos respectuosos coa saúde, a dos demais e dos outros seres vivos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Análise interdisciplinar da orixe do ser humano e do nacemento da sociedade. Grandes migracións humanas e o nacemento das primeiras culturas. - Complexidade social e nacemento da autoridade. Desigualdade social e disputa polo poder na Prehistoria e a Antigüidade. O caso galego desde a sociedade castrexa ao reino suevo.

Contidos

- As persoas invisibilizadas da historia: mulleres, escravos e estranxeiros. Marxinación, segregación, control e submisión na historia da humanidade. Personaxes femininos na historia. A resistencia á opresión.
- A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita pola supervivencia e o status social na Prehistoria e na Antigüidade.
- España e Galicia no tempo e a súa conexión cos grandes procesos da historia da humanidade. O legado histórico e o acervo cultural na formación das identidades colectivas.
- Significado e función das expresións artísticas e culturais nas distintas civilizacións. Diversidade e riqueza cultural. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial.
- Alteridade: respecto e aceptación «do outro». Comportamentos non discriminatorios e contrarios a calquera actitude diferenciadora e segregadora.
- Igualdade de xénero. Manifestacións e condutas non sexistas.
- Conservación e defensa do patrimonio histórico, artístico e cultural.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Consideramos que neste nivel da educación obrigatoria é necesario priorizar as estratexias metodolóxicas de carácter motivador, que estimulen o interese do alumnado polos temas tratados na materia.

Para iso, as Unidades Didácticas desenvolveranse por medio dunha metodoloxía esencialmente activa, limitándose ó máximo a exposición maxistral, que se tentará reducir á explicación dos conceptos máis confusos, buscando a participación constante do alumnado na construción dos coñecementos. Deste xeito, farase unha lectura das unidades didácticas, fomentando tamén a competencia clave lingüística, e procederase á conseguinte explicación por parte do/da docente.

Esta explicación, poderá verse enriquecida con documentos de diversa índole, tanto escritos, coma audiovisuais.

Esta materia facilita tamén o dar unha aplicación práctica ós temas, partindo no posible da súa contorna inmediata, da realidade que eles/as coñecen, e evitando que lles resulten afastados ou carentes de interese.

Dentro do posible tentarase facer algunha saída para observar en directo algúns dos fenómenos estudados na aula: coñecer unha industria ou unha estrutura agraria, visita a un museo de arte contemporánea, etc.

Na aula alternaranse os traballos e actividades individuais cos desenvolvidos en pequeno e gran grupo, facilitando a comunicación entre o alumnado e a súa participación na clase.

Potenciaranse as estratexias de busca e tratamento da información, tanto escrita -prensa, manuais, monografía, etc. - como oral ou visual -medios de comunicación, diapositivas, etc.-

Dentro de cada unidade comezarase por explorar os coñecementos previos sobre o tema: tormentas de ideas, preguntas na aula..., e a continuación daranse a coñecer os obxectivos da unidade para que o alumnado saiba o que se pretende conseguir en cada momento.

Tentarase ademais atender a cada alumno/a de forma individualizada, e flexibilizar o traballo adaptándose ós distintos ritmos dos rapaces e rapazas. Consideramos necesario permitirlle ao alumnado que afonde naqueles aspectos que lles resulten máis interesantes da materia, e que aporte en todo momento as súas opinións sobre o desenvolvemento dos contidos.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Apuntamentos do docente
Edixgal

Fichas
Caderno do alumnado
Material audiovisual

Hoxe en día contamos cunha grande diversidade de recursos pedagóxicos para cada momento didáctico ou metodoloxía a empregar.

O libro de texto é un importante apoio para o profesorado e para o alumnado xa que aglutina todas as unidades que se van traballar ao longo do curso e terase en conta, pero case coma material complementario.

Empregarase fundamentalmente, material elaborado pola docente, ao que se poderá acceder a través da plataforma de aprendizaxe Edixgal, onde se poderán programar traballos e actividades (visualizar vídeos, realizar tarefas interactivas...) que enriquezan a didáctica.

O alumnado requirirá dun caderno de traballo onde plasmará as tarefas de xeito ordenado e con boa presentación. Dito cartafol será unha mostra máis do traballo do/a alumno/a e da súa progresión.

Hoxe en día o manexo das TIC son necesarias pois ofrecen moitas vantaxes pero a docente será selectiva no seu emprego e transmitirá ao alumnado a necesidade do seu uso responsable.

As novelas ou o cine que traten algún dos aspectos do currículo de terceiro adoitan ser un material atractivo para afondar e comprender os contidos. Estes poden ser traballados na súa totalidade ou parcialmente segundo a organización e dispoñibilidade temporal.

Pode dispoñerse de xogos históricos para ser empregados nalgunha ocasión pois favorecen un bo clima escolar.

Malia que estamos nun momento moi tecnolóxico non se poden descartar os traballos de carácter manual, elaborados con material funxible, como os pósteres ou murais temáticos xa que é importante que o alumnado planifique, deseñe e constrúa co fin de que desenvolva as súas destrezas e a súa proactividade.

No curso de terceiro abórdanse temáticas que, en grande medida, están en boga como a globalización, o medio ambiente... etc, polo que o emprego da prensa resulta interesante para darlle ese enfoque práctico e de realidade á aprendizaxe.

En definitiva, deben empregarse diferentes materiais didácticos coa intención de diversificar non só a metodoloxía senón tamén a aprendizaxe individual.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Partiremos dunha avaliación inicial coa que pretendemos valorar os coñecementos previos e os esquemas mentais do alumnado. Un instrumento desta avaliación pode ser unha proba inicial ou preguntas orais, que nos oriente cara ao establecemento das estratexias de aprendizaxe e a realización das actividades máis axeitadas, para a total e correcta consecución dos obxectivos previstos.

Deste xeito, e tamén antes de comezar unha unidade didáctica, farase unha tormenta de ideas ou pequenas preguntas recordatorio, destinadas a enlazar o xa aprendido co que se vai a aprender.

A consecuencia dos resultados obtidos polo alumnado, a partir da realización de ditas probas, adoptaranse as medidas oportunas para facilitar o proceso de ensinanza aprendizaxe.

O mecanismo para comunicarse coas familias, será as respectivas titoras/es, priorizando, tal e como se establece nas distintas ordes que rexen esta programación, os contactos a través das canles telemáticas.

De tódolos xeitos, contéplase que se podan adoptar medidas organizativas, ou curriculares, en función das necesidades de dito alumnado.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	14	8	10	10	9	9	9	9	9	13
Proba escrita	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70
Táboa de indicadores	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30

Unidade didáctica	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	100
Proba escrita	70
Táboa de indicadores	30

Criterios de cualificación:

Tódolos contidos, están enlazados coas competencias clave, cos criterios de avaliación e cos obxectivos da materia. E para calquera deles, establécense os seguintes graos de concreción:

Excelente: o alumnado comprende e executou de forma global, clara e con detalle os termos do CA sen ningún tipo de erro nin omisión. Cualificación: 4/4

Bo: o alumnado comprende e executou de forma global e clara os termos do CA, incorrendo nalgún tipo de erro ou omisión non substancial. Cualificación: 3/4

Elemental: o alumnado comprende e executou de forma básica o CA, incorrendo nalgún tipo de erro ou omisión. Cualificación: 2/4

Insuficiente: o alumnado non comprende nin executou o CA presentando moitos erros significativos ou omisións substanciais. Cualificación: 1/4

Non realizado: o alumnado non executou o CA. Cualificación: 0

Establécese unha correspondencia numérica entre o grao de consecución dos CA e a cualificación deste tipo de saberes.

Por exemplo, se unha pregunta dunha proba escrita se puntuía sobre 1, o grao de concreción do CA avaliado, estará entre 0 / 0,25 / 0,5 / 0,75 ou 1, aplicando a relación anterior.

Os instrumentos empregados para valorar os criterios de cualificación serán dous:

a) probas escritas:

Realizadas durante o período de tempo que comprenda o trimestre. Haberá as probas que o/a docente considere necesarias, e poderán ter dúas partes:

- Unha de carácter conceptual, e consistirá na definición de conceptos ou no desenvolvemento de cuestións e temas, a modo de redaccións, nas que se amose a asimilación dos contidos conceptuais.

- Unha de carácter procedimental, e consistirá na realización de exercicios diversos: interpretación de mapas, elaboración de resumos e esquemas, identificación e comentario de gráficas, identificación e comentario de imaxes artísticas, comentario guiado de documentos históricos sinxelos...

Ditas probas escritas puntuaranse numericamente do 0 ao 10, entendendo que o aprobado se sitúa no 5. Para poder obter unha cualificación positiva, é preciso que se realice como mínimo a metade da parte conceptual e a metade da parte procedimental, é dicir, non se poderá deixar en branco toda a parte práctica, ou toda a parte teórica. En caso contrario, a proba será avaliada cun 4.

En caso de detectar ao alumnado copiando ou utilizando métodos non idóneos, procederase a retirar o exame e puntuar cun cero (0) dita proba.

De igual xeito, durante a realización das probas escritas, o alumnado non poderá estar en posesión nin utilizar dispositivos telefónicos móbiles nin calquera outro dispositivo electrónico ou doutro tipo, que permita o almacenamento de información. A posesión e/ou uso dalgún destes dispositivos por parte do alumnado, e o coñecemento de dito feito por parte do profesorado, implicará a retirada da proba e a cualificación desta cun cero (0).

A nota destas probas suporá o 70 % da nota final de trimestre.

b) táboas de indicadores:

realizadas durante o período de tempo que comprenda o trimestre. Para valoralas, terase en conta:

- a correcta execución das actividades feitas no caderno, cunha presentación nunhas condicións mínimas de organización, limpeza, lexibilidade e composición correctas
- a valoración de pequenos traballos de investigación, redaccións ou calquera outro tipo de exercicios propostos polo docente para a súa realización fóra ou dentro da aula
- actitudes amosadas ante os distintos contidos, tanto en tarefas coma no día a día na aula

Respecto ás tarefas a realizar, tanto de aula coma de fogar, a nota asignada, será proporcional ao traballo realizado é dicir: se nun trimestre se marcaron 10 tarefas, e o alumnado só realizou 5 adecuadamente, obtería 1'5 puntos nas táboas de indicadores.

A nota destas táboas suporá o 30 % da nota final de trimestre.

Tanto nas probas coma nos traballos encargados valorados con táboas de indicadores, poderá restarse puntuación por faltas de ortografía, expresión e puntuación, en caso de que se produzan moitas, e sempre e cando a docente o crea necesario e eficaz para poder emendar a situación.

A cualificación trimestral obterase sumando a nota media das probas que se foron realizando ao longo do trimestre, cun valor equivalente ao 70%, á porcentaxe que lle corresponda segundo as táboas de indicadores dentro do 30% restante.

Dita suma realizarase, en caso de que a nota media das probas sexa, de polo menos, catro puntos (4). En caso contrario, a cualificación trimestral será insuficiente.

A cualificación trimestral será positiva, cando a nota resultante da suma da media de probas máis as táboas de indicadores, sexa de polo menos cinco puntos (5).

Como o rexistro da nota numérica en XADE, esixe o uso dun número enteiro, dita nota obterase coa utilización do redondeo:

- se a suma final obtida é un número enteiro, esa mesma será utilizada.
- se a suma final obtida é un número decimal, redondearase ó enteiro superior no caso de que os decimais teñan un valor igual ou maior de cincuenta e cinco (exemplo: 6,55 ou 7,8 transcribíranse nas actas cun 7 ou un 8 respectivamente).
- redondearase ó enteiro inferior sen decimais no caso de que estes teñan un valor inferior a 55 (exemplo: 6,5 ou 7,3 transcribíranse como un 6 ou un 7 respectivamente).

A cualificación final do curso obterase achando a nota media das tres avaliacións, sempre e cando, ningunha delas fora cualificada con menos de 4. Nese caso, a cualificación final será insuficiente.

A cualificación final será positiva, cando esa nota media sexa de, polo menos, cinco puntos (5).

Como o rexistro da nota numérica en XADE, esixe o uso dun número enteiro, dita nota obterase coa utilización do redondeo:

- se a nota media obtida é un número enteiro, esa mesma será utilizada.
- se a nota media obtida é un número decimal, redondearase ó enteiro superior no caso de que os decimais teñan un valor igual ou maior de cincuenta e cinco (exemplo: 6,55 ou 7,8 transcribíranse nas actas cun 7 ou un 8 respectivamente).
- redondearase ó enteiro inferior sen decimais no caso de que estes teñan un valor inferior a 55 (exemplo: 6,5 ou 7,3 transcribíranse como un 6 ou un 7 respectivamente).

En caso de que algunha alumna ou alumno non compareza aos pertinentes exames e non xustifique a ausencia de maneira debida, non poderá repetir a proba, obtendo unha avaliación negativa nela, e consignarse coma un cero (0).

En caso de que xustifique a ausencia, aportando unha documentación válida a criterio da docente, realizarase a proba o día da súa incorporación e, unha vez comprobada e aceptada a xustificación, procederase a cualificar a proba.

Cráterios de recuperación:

Cando unha avaliación trimestral sexa negativa, o alumnado terá a oportunidade de recuperala, preferentemente despois do período vacacional correspondente. Para dita recuperación, realizarase unha proba escrita de similares características que as trimestrais, e avaliaranse os mesmos contidos que ao longo do trimestre a recuperar. De igual maneira que aquelas tarefas ou actitudes que necesiten ser recuperadas, e que foran cualificadas a través das táboas de indicadores.

En caso de que tras a recuperación da avaliación, continúe con cualificación negativa, poderá realizar unha proba final no mes de xuño, para recuperar aquelas avaliacións que consten como suspensas. En dita proba, avaliaranse os mesmos contidos que ao longo do ou dos trimestres a recuperar.

Ditas probas de recuperación trimestrais e de xuño, serán cualificadas coma APTA ou NON APTA. En caso de ser apta, coma nota numérica consignarase cun 5. En caso de non apta, consignarase a nota que xa se establecera na avaliación trimestral, para calcular a nota a recoller en XADE coma nota final ordinaria.

En ditas recuperacións, nas que aparecerán exercicios correspondentes á materia dos parciais trimestrais, deben completalos correctamente nun número proporcional, non podendo deixar en branco todos os exercicios dun parcial. Por exemplo, unha alumna/o que teña que recuperar a 1ª avaliación, a través dunha proba de 10 exercicios, onde cinco corresponden ao 1º parcial e cinco ao 2º parcial, non tería aprobado se só realizase os cinco primeiros; debe realizar, cando menos dous de cada. En caso contrario, a proba avaliarase coma non apta, e consignarase un 4.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

O alumnado con materias pendentes, terá a opción de escoller dous tipos de avaliación, segundo o crean conveniente.

Para a elección, enviarase unha circular ás súas familias a principio de curso explicando os dous procedementos, e deberá vir de volta asinada, conforme entenden os dous, están de acordo coa escolla feita polo alumnado e están ao tanto dos prazos de entrega en caso de entregar os boletíns periódicos.

Na primeira modalidade, combinarán a realización de traballos prácticos ó longo do curso que se recollerán periodicamente (novembro, xaneiro e marzo), con exames parciais e un exame final que se levará a cabo no mes de maio, para poder recuperar algún dos parciais suspensos.

O programa de traballo, estará baseado nos contidos traballados polo alumnado durante o curso pasado. As actividades propostas serán divididas por unidades repartidas en cadernos de traballo. Unha vez realizadas serán entregadas, dentro dos prazos estipulados, para a súa corrección e puntuación.

O profesorado que imparta as respectivas materias, será o encargado de supervisar as distintas actividades de avaliación encamiñadas á superación da materia pendente, e resolverá as dúbidas que o alumnado poida presentar con respecto ós exercicios a entregar ou entregados.

A entrega correcta e dentro dos prazos previstos dos traballos encomendados ao alumnado, suporá un 40% da nota trimestral.

Os exames parciais que se realizarán trimestralmente, suporán o 60% restante da nota. Dito exame, versará sobre os contidos traballados nos cadernos de actividades trimestrais.

A cualificación final da materia pendente, obterase achando a nota media obtida en cada recuperación trimestral, sempre e cando, ningunha delas fora cualificada con menos de 4. Nese caso, a cualificación final será insuficiente.

Para que a materia se considere superada, deberá obter en total e como mínimo, cinco puntos (5). A materia cualificarase coma APTA ou NON APTA, consignando no XADE cinco puntos (5).

Na circunstancia de que o alumnado que escolleu a avaliación combinada, non fixese un ou dous dos cadernos, poderá acollerse á avaliación só por exame, para facilitarlle a superación da materia.

Igualmente, poderá presentarse ao exame de maio, para recuperar algunha das cualificacións trimestrais negativas.

A segunda modalidade, será a realización unicamente de exames parciais e outro exame final que se levará a cabo no mes de maio, para poder recuperar algún dos parciais suspensos. Estes exames ou probas, suporán o 100 % da nota final.

Buscamos deste xeito, que o alumnado poda escoller a modalidade que mellor se axeite ás súas capacidades e/ou circunstancias, e poda así, superar a materia pendente.

A cualificación final da materia pendente, obterase achando a nota media obtida en cada recuperación trimestral, sempre e cando, ningunha delas fora cualificada con menos de 4. Nese caso, a cualificación final será insuficiente.

Para que a materia se considere superada nesta modalidade, deberá obter como mínimo, cinco puntos (5). A materia cualificarase coma APTA ou NON APTA, consignando no XADE cinco puntos (5).

En calquera das dúas modalidades, en caso de cualificación negativa no mes de maio, o alumnado poderá presentarse a un exame de recuperación en xuño. Ao alumnado que tivera escollida a modalidade de entrega de traballos trimestrais, conservaráselle as cualificacións positivas que obtivera nos distintos trimestres.

En base ao establecido na RESOLUCIÓN do 26 de maio de 2022, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de Educación Infantil, Educación Primaria, Educación Secundaria Obrigatoria e Bacharelato no curso académico 2022/23, o alumnado que acceda a un Programa de Diversificación Curricular con materias pendentes de cursos anteriores integradas nalgún dos ámbitos, consideraranse superadas se se supera o ámbito correspondente. Polo tanto, o alumnado nesta situación, que teña esta materia pendente, teraa superada automaticamente no caso de superar o Ámbito Sociolingüístico de 3º de PDC,

entregando coma apoio as actividades trimestrais. En caso de non superar o Ámbito, poderá acceder a unha proba levada a cabo no mes de maio, e outra de recuperación en xuño que lle permita recuperala de xeito individual ao Ámbito.

6. Medidas de atención á diversidade

Neste nivel educativo é máis frecuente que nos cursos de Primaria a existencia de alumnos e alumnas con moi diferentes necesidades educativas debido ás súas diversas capacidades, motivacións, estilos de aprendizaxe e intereses.

Por iso é necesario ofrecer diferentes respostas dentro da aula, que se poden concretar nos seguintes aspectos:

No referido ós obxectivos didácticos, procuraremos que haxa un equilibrio entre os distintos tipos de capacidades a desenvolver, de forma que o alumnado atope diferentes vías para alcanzar os mesmos obxectivos. Por exemplo:

Capacidades cognitivas: obxectivos referidos a identificar, recoñecer, etc.

Capacidades afectivas: obxectivos referidos á valoración e aprecio do patrimonio, de actitudes cívicas, habilidades sociais...

Capacidades de inserción social: obxectivos orientados á valoración das repercusións de diversos feitos, á mellora do contorno social, etc.

Capacidades de relación interpersonal: realización de tarefas en grupo, participación en debates, etc.

Ademais disto priorizaranse as capacidades transversais, de forma que o alumnado que non consigan algún obxectivo da etapa a través da materia de Xeografía e Historia, poida facelo a través doutras.

No referido os contidos tentarase:

- Fixar prioridades, é dicir, distinguir entre os contidos substanciais, que resulta básico aprender, e outros contidos accidentais que poden ser complementarios dos anteriores.

- Establecer un equilibrio entre os distintos tipos de contidos (conceptos, procedementos e actitudes) tal e como se fixo cos distintos tipos de capacidades nos obxectivos didácticos.

Na avaliación procuraremos:

Deseñar distintos niveis de complexidade, diferenciando tres graos de dificultade:

1. Que recoñeza e identifique

2. Que analice e valore

3. Que analice e valore criticamente a información

Tentarase que cada alumno/a alcance os tres niveis, pero o grao de abstracción e dificultade de cada un permitirá diversificar os resultados do alumnado.

Partindo das avaliacións iniciais en cada unidade e ao principio do curso considerárase a necesidade de utilizar reforzos ou exercicios complementarios.

Utilizaranse estratexias de avaliación variadas, como expoñemos no apartado de avaliación, para contribuír á atención á diversidade.

Por último, hai unha serie de medidas de aula que favorecen o desenvolvemento da diversidade e que en parte sinalamos no apartado de metodoloxía:

- Uso de metodoloxías diversas, combinando os métodos de exposición e indagación.

- Actividades diferenciadas segundo a posibilidade de alcanzar un grao ou outro de afondamento nos obxectivos.

- Materiais non homoxéneos, combinando o libro de texto ou as monografías específicas con medios audiovisuais que contribúan a reforzar a motivación ou a aportar tarefas específicas a alumnado con dificultades de aprendizaxe.

- Agrupamentos flexibles, de forma que o alumnado poida ser cambiado de lugar en función das necesidades da clase, sobre todo para o traballo en pequeno e gran grupo.

- Utilización de ritmos distintos, acordes coas capacidades e posibilidades dos alumnos e alumnas.

Finalmente, para aquel alumnado que non consiga acadar os obxectivos mínimos a través de todas estas medidas ordinarias de aula, recorrerase a:

- Reforzos educativos, consistentes na explicación personalizada da materia coa realización de exercicios específicos. O alumnado que precise dun reforzo, haberá de alcanzar en calquera caso os obxectivos mínimos da materia para obter unha avaliación positiva.

- Adaptacións curriculares individualizadas, realizadas en colaboración co Departamento de Orientación e que poderán incidir tanto nos contidos como na metodoloxía e mesmo nos obxectivos, con probas deseñadas particularmente para os alumnos e alumnas que o necesiten.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Educación cívico-social	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Educación ambiental	X	X	X	X				
ET.3 - Educación para a igualdade	X					X	X	X
ET.4 - Emprendemento	X			X	X			
ET.5 - Comprensión lectora, oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Obxectivos de desenvolvemento sostible	X			X				
ET.7 - Educación para a paz	X					X	X	X
ET.8 - Educación para o consumidor	X	X	X	X				

	UD 9	UD 10
ET.1 - Educación cívico-social	X	X
ET.2 - Educación ambiental		X
ET.3 - Educación para a igualdade	X	X
ET.4 - Emprendemento		
ET.5 - Comprensión lectora, oral e escrita	X	X
ET.6 - Obxectivos de desenvolvemento sostible		X
ET.7 - Educación para a paz	X	X
ET.8 - Educación para o consumidor		

Observacións:

Serán traballados todos os elementos transversais, en especial a comprensión lectora e a expresión oral e escrita pois o alumnado vai ter que ler en diferentes formatos e redactar resumos, opinións, textos, comentarios xeográficos e históricos, etc.

Por suposto traballar a educación cívica, a igualdade, o coidado do medio ambiente, educación para paz, en definitiva, os ODS... é prioritario nesta materia e neste curso xa que gran parte dos temas curriculares xiran arredor destes aspectos.

Así mesmo, a comunicación audiovisual será aproveitada dun xeito responsable en todas as unidades pois servirán de apoio á práctica docente e ao desenvolvemento das competencias das TIC do alumnado.

Como tema transversal incluíuse a comunicación pois vanse promover os debates ordenados nos que se cumpran as normas de respecto e a tolerancia polas opinións contrarias que, en definitiva, implican a unha actitude cívica e a asunción dos valores constitucionais e democráticos.

O emprendemento tamén se considera importante por canto se pretende que o alumnado realice propostas e promova unha actitude proactiva e participativa para levar a cabo os traballos de aula e/ou emitir propostas que enriquezan o clima da aula.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visita ao Museo de Prehistoria de Vilalba	<p>Obxectivos - Ter curiosidade e querer coñecer formas de vida doutras épocas. - Valorar os restos do Neolítico e a Idade dos Metais como fontes fundamentais que nos permiten reconstruír o noso pasado e que, polo tanto, cómpre conservar. - Sentir aprecio pola arte do Neolítico e da Idade dos Metais, valorándoa por tres razóns: polo seu valor artístico, por expresar os gustos, necesidades e sentimentos dunha época e por ser o reflexo da creatividade humana. - Desenvolver a empatía polas crenzas e forma de vida doutras épocas. Data: 3º trimestre. Lugar de realización: Vilalba. Repercusións económicas: Custo do desprazamento, entrada museo. Profesorado responsable: docente de 1º da ESO. En caso de que a ratio o esixa, asistiría outro docente do departamento a maiores, ou aquel que tivera dispoñibilidade de facelo.</p>			X
Pedregal da Irimia, Castro de Viladonga e Lugo	<p>Obxectivos - Ter curiosidade e querer coñecer formas de vida doutras épocas. - Valorar os restos do Neolítico e a Idade dos Metais, da romanización en Galicia, como fontes fundamentais que nos permiten reconstruír o noso pasado e que, polo tanto, cómpre conservar. - Sentir aprecio pola arte do Neolítico e da Idade dos Metais, valorándoa por tres razóns: polo seu valor artístico, por expresar os gustos, necesidades e sentimentos dunha época e por ser o reflexo da creatividade humana. - Desenvolver a empatía polas crenzas e forma de vida doutras épocas. - Coñecer lugares destacados da xeografía galega. Data: 3º trimestre. Lugar de realización: Zona de Lugo. Repercusións económicas: Custo do desprazamento. Profesorado responsable: docente de 1º da ESO. En caso de que a ratio o esixa, asistiría outro docente do departamento a maiores, ou aquel que tivera dispoñibilidade de facelo.</p>			X

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Proxecto Terra	Obxectivos - Coñecer a realidade de hábitat e arquitectura galegas - Coñecer as diferenzas entre os ámbitos rurais e urbanos do noso territorio. - Coñecer as diferenzas entre o noso territorio e outros territorios, tanto dentro da comunidade autónoma, como fóra dela. - Entender a arquitectura como parte integrante da identidade cultural galega en particular, e de todos os pobos en xeral. Data: por determinar, probablemente terceiro trimestre. Lugar de realización: segundo o programa concedido. Repercusións económicas: segundo o programa concedido. - Profesorado responsable: calquera do departamento.			X

Observacións:

Todas as actividades complementarias axudan a potenciar a motivación, a comprensión e a aprendizaxe do alumnado así como a saír da rutina.

Permiten afondar nos contidos do currículo e comprobar a súa aplicación real .

A nivel persoal, facilitan a socialización do alumnado, desenvolver a súa creatividade e descubrir as súas habilidades fóra do ámbito escolar.

Agora ben, é preciso que estas sexan escollidas adecuadamente, sexan motivadoras e se adapten ao nivel de comprensión do alumnado.

Establécense tres fases para a preparación e desenvolvemento destas actividades:

-Unha primeira fase previa que consiste na preparación do alumnado. Nela dáselle información do tema e propóñense tarefas para desenvolver durante a actividade.

-Unha segunda fase ou fase central consistente na actividade propiamente dita durante a cal o alumnado deberá coller datos e información.

-Xa na aula unha terceira fase de feed-back para comprobar o resultado da experiencia.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Actividades na aula
Seguimento control do proceso de ensino-aprendizaxe
Metodoloxía empregada
Motivación inicial do alumnado
Instrucións, aclaracións e orientacións ás tarefas do alumnado
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Presentación dos contidos (conceptos, procedementos e actitudes)
Recursos e organización da aula

Medidas de atención á diversidade
Tense en conta a diversidade
Clima de traballo na aula
Clima da aula

Descrición:

O proceso de avaliación ten un carácter continuo e comprende tres funcións básicas, referidas a unha fase concreta ou momento determinado do proceso avaliativo:

I. Avaliación inicial: ten lugar antes do comezo do plan ou programa e permite coñecer a realidade educativa e as necesidades do contexto do que se deriva a intervención. É a realizada como fase previa á elaboración desta programación.

II. Avaliación Formativa: ten lugar durante a implantación de dito programa e proporciona información durante o desenvolvemento do proceso para efectuar os cambios e axustes necesarios.

Para realizar a avaliación e seguimento da presente programación, en cada reunión mensual do Departamento os membros, irán valorando as adaptacións feitas na mesma, de forma que os problemas atopados poderán ser solucionados sobre a marcha. Unha vez ó mes este seguimento, coas modificacións realizadas, farase constar na acta das reunións.

III. Avaliación Final: Determina o alcance dos resultados acadados ó remate do proceso. A finalidade é medir a funcionalidade do plan ou programa no seu conxunto e as posibles modificacións para conseguir unha mellora.

Para realizar as distintas fases de avaliación e poder detectar as posibles modificacións, os membros do Departamento no seu conxunto valorarán os resultados obtidos polos alumnos e alumnas dos distintos cursos e materias, o grao de cumprimento dos obxectivos xerais e por cursos, e unha enquisa sobre a práctica docente cuberta polo alumnado.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O profesorado realizará de xeito continuo o seguimento da programación atendendo á súa temporalización, criterios establecidos de avaliación, contidos a impartir, metodoloxía, etc....todo isto coa finalidade de ir axustando e incluso modificando aqueles aspectos didácticos que crea convenientes para que dita programación resulte máis real, aplicable e operativa.

Farase un seguimento da programación e da práctica docente a través da aplicación PROENS por avaliación trimestral, recolléndose datos sobre a temporalización, os axustes dos Criterios de Avaliación, os instrumentos de avaliación, a ponderación dos mesmos, etc.. Toda esta información xunto coa referida aos contidos, metodoloxía, avaliación, etc., será valorada polo docente e os/as membros do Departamento indicando, sobre todo, as posibles razóns das dificultades do desenvolvemento da programación (polo clima da aula, recursos, diversidade de alumnado, etc.). De todo isto se elaborará un informe detallado nas actas do departamento.

Para avaliar o proceso de ensino deben empregaranse os indicadores de logro establecidos na programación e comprobar o seu grao de cumprimento.

Finalmente, nas memorias de final de curso aparecerán recollidas as propostas de mellora que fosen necesarias poñer en práctica nos cursos sucesivos, procurando ir axustando a programación á temporalidade e á realidade.

9. Outros apartados

1. Plan de fomento da lectura

Na aula desenvolveranse estratexias de comprensión lectora como as seguintes: - Lectura en voz alta. O alumnado lerá por quenda en voz alta, diferentes parágrafos, ben do libro de texto, ben de artigos de xornais ou outro tipo de textos aportados polo profesorado. O docente realizará a continuación una serie de preguntas, para comprobar o grao de comprensión adquirido pola clase. - Lectura en voz baixa. Lectura individual dalgún texto, sobre o cal o alumnado realizará actividades escritas que servirán para coñecer o nivel de comprensión acadado. - Narrativa. Utilización da novela histórica para reforzar ou complementar algunha das unidades didácticas máis áridas.

2. Tratamento do fomento das TICs. Plan Dixital

Colaboramos na aplicación do Plan Dixital existente no centro, fomentando o uso das novas tecnoloxías e de tódalas posibilidades que nos ofrecen. Algúns dos usos das TIC que temos previsto facer son os seguintes: - Busca de información en páxinas web, para completar traballos: de investigación para expoñer na aula, sobre diferentes personaxes, feitos históricos... - Uso de programas informáticos como Power Point, Canva, Clipchamp... tanto por parte do profesorado como do alumnado. - Uso do encerado dixital e da aula de informática. - Uso dalgunha aplicación de móbil que sirva para practicar calquera dos contidos ou habilidades pertencentes ás materias. - Uso da plataforma EDIXGAL. - Uso de tódolos materiais que se faciliten ao centro en caso de entrar a formar parte do programa Polos Creativos, para o cal fixemos achegas dende este departamento.